

ZLOČIN U DALJU IV

Izvještaji s praćenja

11. ožujka 2009. godine – otvaranje glavne rasprave, čitanje optužnice, izjašnjavanje o krivnji, dokazni postupak

Raspravi su prisustvovali Mladen Stojanović, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Đuro Ivković, Nenad Marić i Biljana Alavanja, predstavnici OSCE-a, novinari pisanih medija, obitelj i prijatelji optuženika.

Na glavnu raspravu nije pristupio pozvani vještak dr. Mladen Marcikić. Svoj izostanak je opravdao.

Nisu pristupili niti pozvani svjedoci Emerik Huđik, Ivan Horvat, Tomislav Hajduković, Monika Popović i Milovan Petrović. Navedeni svjedoci svoj izostanak nisu opravdali, a pristupjeli svjedoci su izjavili da je pozvani svjedok Milovan Petrović preminuo.

Raspravi su pristupili vještakinja dr. Milanka Mrčela te svjedoci Saša Grgur, Savo Klajić, Rozalija Kundić, Ivan Bodza, Josip Ledенčan, Andrija Bodza, Jožef Kremerenski, Mirko Kelava, Vladimir Stojkov, Momir Jelić, Predrag Bojanić, Goran Đukić, Đorđe Jelić, Žarko Šteković, Željko Čokaš, Goran Medanić, Andrija Pašti, Josip Radić, Đuro Astaloš, Mario Lazar, Imra Moger, Ivan Horvat, Stojan Alapović, Antun Hodan, Antun Kvaka, Josip Obrtljik, Stjepan Vulin, Josip Varga, Zdravko Tomašević i Palko Kremerenski.

Čitanje optužnice

Dragan Poljak, zamjenik Županijskog državnog odvjetnika u Osijeku, pročitao je optužnicu ŽDO-a u Osijeku, broj K-DO-52/08, od 04. studenog 2008. godine.

Očitovanje o krivnji

Propisno upozoren, optuženik je izjavio da je razumio optužnicu, da će iznijeti obranu te da se **ne smatra krivim** za kazneno djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret.

DOKAZNI POSTUPAK

Dokazni prijedlozi zastupnika optužbe

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika u Osijeku je ostao kod dokaznih prijedloga iz optužnice te je predložio i da se izvrši uvid u:

- spis predmeta Krz-42/07, iz kojega je vidljivo da su neposredni počinitelji kaznenog djela (Novak Simić, Miodrag Kikanović i Radovan Krstinić), za koje se po zapovjednoj odgovornosti tereti opt. Čedu Jovića, pravomoćno osuđeni na kazne zatvora;

- spis i posebno izvješće Sektora krim. policije PU osječko-baranjske od 30. listopada 2008. godine, u čijem se prilogu nalazi Službena beleška milicije RSK, iz koje je vidljiva uloga optuženika u kritično vrijeme;
- spis i posebno izvješće Sektora krim. policije PU osječko-baranjske od 21. studenog, u čijem se prilogu nalazi i Pravilo službe organa bezbednosti u oružanim snagama SFRJ te Pravilo službe vojne policije oružanih snaga SFRJ iz kojeg se vidi nadležnost i uloga Službe bezbednosti u oružanim snagama.

Konstatirano je da je izvršen uvid u gore navedena posebna izvješća koja je u spis predmeta predao zastupnik optužbe.

Vještakinja dr. Milanka Mrčela

Izjavila je da ostaje kod pisanog nalaza i mišljenja.

Izjavila je da je nalaz i mišljenje sačinila temeljem zapisnika sekcije pokojnog Antuna Kundića, koja je izvršena zbog sumnje na nasilnu smrt, koji je sačinio dr. Zdravko Tomašević.

Proizlazi da je Antun Kundić zadobio serijske prijelome 4. do 10. rebra obostrano, nagnječine pluća obostrano, krvarenje u meke moždane ovojnice, nagnječine i krvne podljeve lica, prsnog koša, obje natkoljenice, desne potkoljenice i desnog kuka. Izjavila je da se radi o mehaničkim ozljedama nastalim udarcima tupo-tvrđim sredstvom. Navela je da je vidljivo i da je ošt. Kundić bolovao i od preponske kile, promjera 12cm, koja se nalazila u desnoj preponi. Navela je da je obducent zaključio da su ozljede prouzročile traumatski šok koji je uzrok smrti.

No, u obrazloženju optužnice je navedeno da je u nalazu i mišljenju navedeno da je smrt nasilna, a uzrokovana višestrukim ozljedama koje su mogle izazvati traumatski šok.

Na pitanje branitelja optuženika, izjavila je da je vidljivo da je obdukciju zatražio Općinski sud u Vukovaru, tj. sudac S. Teofilović.

Svjedok Saša Grgur

Izjavio je da ostaje kod iskaza kojeg je dao 18. srpnja 2008. godine.

Nakon što mu je predsjednik Vijeća pročitao iskaz, izjavio je da ostaje pri njemu.

U tom je iskazu izjavio da poznaje Novaka Simića, Miodraga Kikanovića i Radovana Krstinića. Izjavio je da je 1995. godine preselio u Dalj, gdje i danas živi. U vojnoj policiji bio je nekoliko mjeseci. Komanda vojne policije nalazila se u Ulici Jelke Popović, u Šrajberovoj kući, a komandant vojne policije u komandi u Dalju bio je kapetan Čedomir Jović, koji je bio zadužen i za bezbjednost. Misli da mu je zamjenik bio Savo Klajić. U toj je komandi postojao samo jedan vod, kojem je na čelu bio Novak Simić. U sastavu voda bilo je 15 vojnih policajaca. Rekao je da je optuženik izdavao zapovijedi Novaku Simiću, koji je njima (vojnim policajcima) zapovijedao.

Na pitanja branitelja optuženika, rekao je da mu nije poznato da li je moguće da ista osoba bude i zapovjednik vojne formacije i osoba zadužena za sigurnost. Reкао je da mu optuženik nikada nije izdao zapovjed, kao ni drugim vojnim policajcima. Svoja saznanja crpi od Novaka Simića, koji mu je rekao i da je Klajić bio optuženikov zamjenik.

Opt. Jović stavio je **primjedbu** na iskaz svjedoka. Reкао je da nikada nije obnašao dužnost zapovjednika vojne policije.

Svjedok Savo Klajić

Izjavio je da je do sada dva puta iskazivao te da je od događaja prošlo puno vremena. Predsjednik Vijeća pročitao je iskaz svjedoka od 18. srpnja 2008. godine.

Tada je naveo da je iz Bijelog Brda te da je jedno vrijeme proveo u Dalju. Bio je referent bezbjednosti, odnosno sigurnosti u 35. slavonskoj brigadi Vojske tzv. RSK. Okr. Čedo Jović bio je načelnik bezbjednosti u 35. brigadi, a ujedno i zapovjednik vojne policije. Jedno je vrijeme sa okr. Jovićem, koji mu je bio nadređen, dijelio isti ured. Pretpostavljeni im je bio pukovnik Dušan Grahovac. Svjedok je po činu bio ispod okrivljenika. Okrivljenik je u Dalj došao u činu starijeg vodnika, zatim je unaprijeđen u poručnika, a potom u kapetana. Vodom vojne policije zapovijedao je Novak Simić, kojemu je zapovjedi izdavao okr. Jović.

Nakon predočenja iskaza izjavio je da se ne sjeća da je izjavio neke stvari. Rekao je da nije siguran da je Simić sve zapovjedi primao od okrivljenika.

Na upite branitelja okrivljenoga izjavio je da nije vidio nikakvo rješenje niti naredbu po kojima bi okrivljenik bio postavljen zapovjednikom vojne policije te da je to zaključio na temelju svog boravka u Dalju.

Rekao je da nije točno da je on (svjedok) bio zamjenik okrivljenoga kao zapovjednika vojne policije, kako je to tvrdio svjedok Saša Grgur, te da sa vojnom policijom nije imao ikakve veze. Nije mu poznato je li u Dalju bilo veće formacije vojne policije od voda niti je li okrivljenik obavljao razgovore sa osobama koje su trebale pristupiti 35. brigadi.

Čuo je da je okrivljenik izdavao Novaku Simiću usmene zapovijedi.

Opt. Jović stavio je **primjedb**u na iskaz svjedoka. Rekao je da nikada nije obnašao dužnost zapovjednika vojne policije.

Svjedokinja Rozalija Kundić, udovica Antuna Kundića

Svjedokinja je izjavila da 03. svibnja 1995. godine, kada je njen suprug odveden, nije bila kod kuće. Bila je u nadnici. Kod kuće su bili njezina kćerka Monika i zet Radoslav Popović. Slijedeći dan uvečer javljeno im je da je njen suprug preminuo od infarkta. Vidjela je da je lice supruga bilo plavo, no cijelo tijelo nije vidjela. Zet Radoslav joj je rekao da da je čitavo Antunovo tijelo bilo plavo.

Svjedok Ivan Bodza

Predsjednik Vijeća svjedoku je predočio iskaz iz istrage, od 16. rujna 2008. godine.

Tada je (podaci iz obrazloženja optužnice) rekao da je bio mobiliziran u radni vod. Dana 05. svibnja 1995. godine Kikanović i Ristić su ga iz njegove kuće pod prijetnjom oružja odveli u komandu vojne policije, u Šrajberovu kuću. Odmah po dovođenju u dvorištu Šrajberove kuće su ga pretukli Kikanović, Vučićević, za kojega misli da mu je ime Zoran, i Jorgić, komu ne zna ime. Tada mu je Radovan Krstinić udario nekoliko šamara. Tom prilikom su mu izbijeni socijalni zubi. Slijedeća tri dana ga je ispitivao komandir, kojemu ne zna ime, koji je bio visok 180 ili 190 cm i jače tjelesne građe, a po hijerarhiji je bio odmah iza Čede. Ispitivanju su bili prisutni i vojni policajci, koji su ga, kao i ispitivač, prilikom ispitivanja tukli. Kao stražari su se izmjenjivali Kikanović, Vučićević, Jorgić, ali i neki kojima se ne može sjetiti imena.

Stradala mu je lijeva noga, prednji dio trbuha, leđa i lijeva strana glave. Slijedećih dana ga nisu tako zlostavljali, dobio bi samo pokoji šamar. U zatvoru je bio do 20. svibnja.

U vojnoj je policiji bio i Saša Grgur, koji je svaki dan pred svjedokom oštrio nož i govorio da će klati ustaše.

Nije mu poznato zbog čega su tako postupali prema njemu.

Od dobivenih batina u zatvoru 15-ak dana nije mogao normalno hodati. Trpio je bolove i povraćao. Prilikom batiranja se dva puta nekontrolirano pomokrio, a jednom je i nekontrolirano izvršio veliku nuždu. Liječniku se nije usudio ići, jer mu je komandir, koji ga je ispitivao, rekao da to ne smije učiniti.

Na glavnoj je raspravi rekao da ostaje kod iskaza iz istrage. Rekao je i da u osobi okrivljenika prepoznaje Čedu. Pojasnio je da je kod njega odlazio na ispitivanje nakon što ga je ispitivao komandir koji ga je tukao. Okrivljenik ga nikada nije udario, no vidio je ozljede na svjedoku i pitao ga je što mu se dogodilo, no svjedok se nije usudio reći što se događalo. Nije zlostavljan u okrivljenikovo prisutnosti. Prilikom ispitivanja okrivljenik je zahtijevao od svjedoka da „cinka svoje Mađare“. Jednom je prilikom i pomogao svjedoku, spriječivši (daljnje) zlostavljanje svjedoka nakon što ga je jedna osoba gurnula niz stepenice.

Svjedok je u spis predmeta predao mobilizacijske pozive za radne vodove.

Svjedok Josip Ledenčan

Predsjednik Vijeća pročitao je svjedoku njegov iskaz iz istrage, od 16. rujna 2008. godine.

U tom je iskazu rekao da ne poznaje Čedu Jovića, opisao je stanje u Dalju i Erdutu tijekom okupacije, maltretiranje Hrvata i Mađara, odvođenje Antuna Kundića u VP te je opisao kako ga je Radovan Krstinić prilikom radova na Mišinom brdu udario velikom metalnom šipkom po leđima i nogama, opsovavši mu pri tome „majku ustašku“, te mu je rekao da je dvije tisuće njihovih Srba pobijeno u zapadnoj Slavoniji, dok oni njih „tu maze“.

Rekao je i da ne postavlja imovinsko pravni zahtjev.

Izjavio je da ostaje pri pročitanoj iskazu.

Svjedok Andrija Bodza

Predsjednik Vijeća pročitao je svjedoku njegov iskaz iz istrage, od 18. rujna 2008. godine.

U tom je iskazu rekao da su Mađari iz Erduta i Hrvati iz Dalja bili mobilizirani u radni vod. Opisao je odvođenje Antuna Kundića sa željezničke postaje u Dalju 03. svibnja 1995. godine. Rekao je da je, isto tako, u vojnu policiju odvezen Ivica Horvat, koji je u vojnoj policiji zadržan nekoliko dana. Horvat je potom rekao da je ondje dobio batina. Svjedoku je poznato i da je Ivan Bodza bio priveden u zgradu vojne policije u Dalju i da se iz nje vratio sav pretučen. Svjedoka su 1992. godine, u dvorištu njegove kuće, pretukli vojnici tzv. RSK.

Izjavio je da ostaje pri pročitanoj iskazu.

Svjedok Jožef Kremerenski

Predsjednik Vijeća pročitao je svjedoku njegov iskaz iz istrage, od 18. rujna 2008. godine.

Tada je izjavio da je njegov brat Karol dobivao batina u vojnoj policiji u Dalju. Misli da je prvi puta batine dobio 1993. godine, no ne sjeća se koje je godine dobio najviše batina, kada je i liječen u vukovarskoj bolnici.

Izjavio je da ostaje pri pročitanoj iskazu.

Svjedok Mirko Kelava

Predsjednik Vijeća pročitao je svjedoku njegov iskaz iz istrage, od 18. rujna 2008. godine.
Tada je izjavio da je iz pogovora saznao da je zapovjednik vojne policije u Dalju bio poručnik Čedo.

Opisao je i odvođenje Antuna Kundića. Vidio je da je Kundić utovaren u vojni kamion. U kamion ga je stavio Ristić, komandant radnog voda, a vozač je bio Boro Vučković. Dan ili dva potom svi pripadnici radnog voda su čuli da je Antun Kundić umro.

Ostao je pri pročitanoj iskazu. Izjavio je da danas ne bi prepoznao poručnika Čedu. 1995. godine susreo ga je samo nekoliko puta, letimično bi ga pogledao, no nije obraćao pažnju na njegov izgled.

Svjedok Vladimir Stojkov

Izjavio je da se sjeća iskaza iz istrage od 01. listopada 2008. godine te da ostaje pri njemu.
Tada je izjavio da je 1993. godine bio mobiliziran u rezervni sastav vojne policije, koja je bila smještena u Šajberovoj kući u Dalju. Rekao je da je glavni za sve u vojnoj policiji bio Čedo Jović. Za rezervni sastav, kojemu je svjedok pripadao, nadležan je bio Đorđe Milovanović „Đorđila“. Svjedok je zapovjedi dobivao od „Đorđile“. Nikada nije dobivao zapovijedi od okr. Čede Jovića. Čuo je da su Novak Simić, Miodrag Kikanović i Radovan Krstinić tukli ljude. Poznato mu je da je Simić bio nadređen Kikanoviću i Krstiniću. Bilo je 10-15 redovnih vojnih policajaca, i isto toliko rezervnih.

Na upit branitelja okrivljenog Jovića izjavio je da misli da je okrivljenik bio glavni u vojnoj policiji i da je zapovijedao „Đorđili“, no nikada nije čuo da je okrivljenik izdavao zapovijedi niti je vidio dokument iz kojega proizlazi da je okrivljenik bio zapovjednik vojne policije.

Svjedok Momir Jelić

Izjavio je da ostaje kod iskaza iz istrage.
Tada je izjavio da je 1993. godine postao pripadnikom rezervnog sastava vojne policije, koja je bila smještena u Šajberovoj kući u Dalju. Zapovjednik rezervnog sastava bio je Đorđe Milovanović, a nakon njega Dragoljub Trbić. Vojna policija imala je i profesionalni sastav. Poznato mu je da je Čedo Jović bio jedan od zapovjednika vojne policije, no ne zna je li bio glavni. Rekao je da su pritvor držali profesionalni pripadnici vojne policije. U profesionalnom sastavu bili su i Miodrag Kikanović, Radovan Krstinić i Novak Simić, koji je bio nekakav pretpostavljeni. Poznato mu je da su oštećenici u ovome postupku bili u pritvoru. Pričalo se i da su ljudi u vojnoj policiji dobivali batina.

Na upit branitelja okrivljenog Jovića je rekao da je iz ponašanja vojnih policajaca prema okr. Joviću zaključio da je okrivljenik bio nekakav zapovjednik vojnim policajcima, no da ne može reći po kojoj je osnovi i kojem dijelu vojne policije bio zapovjednik.

Opt. Jović stavio je **primjedb**u na iskaz svjedoka. Rekao je da nikada nije bio zapovjednik u vojnoj policiji.

Svjedok Đorđe Jelić

Predsjednik Vijeća pročitao je svjedoku njegov iskaz iz istrage, od 01. listopada 2008. godine. *Tada je izjavio da je od 1994. godine bio pripadnik rezervnog sastava vojne policije, da je okr. Čedo Jović bio zapovjednik vojne policije, da mu okrivljenik nikada osobno nije izdao zapovijed, nego da je zapovjedi primao od Đorđa Milovanovića. Novak Simić, Miodrag Kikanović i Radovan Krstinić su bili pripadnici aktivnog sastava vojne policije. Simić je bio komandir smjene ili vođa odjeljenja, uglavnom, bio je nadređen Kikanoviću i Krstiniću. Poznato mu je da je Čedo Jović imao čin poručnika, no nije mu poznato je li bio pripadnik JNA.*

Na glavnoj raspravi je izjavio da ne zna kako je došao do zaključka da je okrivljenik bio zapovjednik vojne policije.

Svjedok Predrag Bojanić

Predsjednik Vijeća pročitao je svjedoku njegov iskaz iz istrage. *Tada je izjavio da je 1995. postao pripadnik profesionalnog sastava vojne policije, potom se razdužio, no ubrzo je mobiliziran u rezervni sastav vojne policije. Oba sastava vojne policije bili su smješteni u Šrajberovoj kući. Zapovjednik vojne policije bio je okr. Čedo Jović, koji ga je primio na razgovor kada je prvi puta došao u vojnu policiju. Razgovarali su o uvjetima rada, npr. visini plaće i radnom vremenu. Zapovjednik voda profesionalnog sastava bio je Novak Simić. Svjedoku okrivljenik nikada nije izdao zapovijed, no Novak Simić jest. Kikanović i Krstinić su bili pripadnici profesionalnog sastava vojne policije.*

Na glavnoj je raspravi, na upite branitelja, izjavio da mu nije poznato je li u vojnoj policiji postojala veća formacija od voda, da ne zna kojom bi formacijom zapovijedao okrivljenik, ako je zapovjednik voda bio Novak Simić. Rekao je da može samo reći da je Simiću zapovjednik bio Jović te da je zaključio da je Jović bio zapovjednik vojne policije jer ga je primio na razgovor i jer je imao veći čin od Simića.

Rekao je da ne može objasniti je li moguće da ista osoba bude i zapovjednik vojne policije i oficir za bezbjednost, da nikada nije vidio dokumente iz kojih je prizlazi da je okrivljenik zapovjednik vojne policije te da ne zna zadatke oficira za bezbjednost, iako misli da je to, valjda, prikupljanje podataka.

Okr. Jović je **prigovorio** iskazu svjedoka, navodeći da je bio isključivo načelnik bezbjednosti 35. brigade, ne i zapovjednik vojne policije.

Svjedok Goran Đukić

Predsjednik Vijeća pročitao je svjedoku njegov iskaz iz istrage, od 01. listopada 2008. godine. *Tada je izjavio da je u proljeće '95. pristupio aktivnom sastavu vojne policije koja je bila smještena u Šrajberovoj kući u Dalju. Vojna policija se sastojala od voda aktivne vojne policije, kojim je prvotno zapovjedala jedna osoba kojoj ne zna ime, a potom Novak Simić, te od voda*

rezervnog sastava, čiji zapovjednik mu nije poznat. Kikanović i Krstinić su bili pripadnici aktivnog sastava vojne policije. Nije mu poznato tko je zapovjedao cjelokupnom vojnom policijom.

U Šrajberovoj kući se nalazila komanda. Ondje je viđao okr. Jovića.

Postrojba vojne policije je potpadala pod veću formaciju u Vukovaru, a sve je bilo u sastavu 35. slavonske brigade. Sjeća se da je zapovjednik brigade bio major Rudan. Poznato mu je i da je brigada imala oficire sigurnosti, da je jedan od njih bio okr. Čedo Jović.

Ostao je pri pročitanoj iskazu.

Slijedeća ročišta glavne rasprave zakazana su za dane **19. i 20. ožujka 2009. godine, s početkom u 09,00 sati.**

Pristupjeli, a neispitani svjedoci obavješteni su zakazanim ročištima.

Zapažanja promatrača

Svjedocima je predsjednik Vijeća odmah na počecima svjedočenja predočavao, tj. čitao iskaze iz istrage, koje su oni uglavnom u potvrđivali. Eventualno bi predsjednik Vijeća, tužitelj ili branitelj pojedinim svjedocima postavili pokoje pitanje.

Materijalni dokazi, koje je na današnjem ročištu predložio zastupnik optužbe, nisu čitani niti ukratko izlagani. Samo je konstatirano da je Vijeće u njih izvršilo uvid.

Svjedoci koji se evidentno oštećeni kaznenim djelom (Rozalija Kundić, udovica pok. Antuna Kundića, Ivan Bodza, Josip Ledenčan) na glavnoj raspravi nisu upozoravani o mogućnosti postavljanja imovinskopravnog zahtjeva. Doduše, pri čitanju iskaza iz istrage svjedoka Josipa Ledenčana, pročitani su i dio iskaza u kojemu se svjedok odrekao prava na postavljanje imovinskopravnog zahtjeva. Iskaz svjedokinje Rozalije Kundić nije pročitani, a pri čitanju iskaza svjedoka Ivana Bodze nije zapaženo njegovo očitovanje o mogućnosti postavljanja imovinskopravnog zahtjeva, tako da nam nije poznato da li su i oni zauzeli stav u tom pogledu.

19. ožujka 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Svjedok Žarko Šteković

Izjavio je da je dao izjavu u istražnom postupku te da ostaje kod te izjave.

Tada je rekao da je 1994. i 1995. godine obavljao personalne poslove u komandi 35. brigade te da je radio na evidenciji vojnih obveznika.

Poznato mu je da se u Dalju nalazio vod vojne policije, kojeg su činili vojnici po ugovoru, a bio je smješten u Ulici Jelke Popović. Naveo je da su svi govorili da je tim vodom zapovijedao okr. Čedo Jović.

Poznati su mu policajci Radovan Krstinić, Miodrag Kikanović i Novak Simić, no nije mu poznato je li tko od njih imao kakvu zapovjednu funkciju.

S obzirom da je radio personalne poslove u 35. brigadi, poznato mu je da je zapovjednik brigade bio Petrović, a jedan od pomoćnika zapovjednika Rudan. Načelnik sigurnosti bio je Dane, čijeg se prezimena ne sjeća, a nakon njega je taj posao obavljao okr. Čedo Jović.

Na pitanja branitelja optuženog Jovića izjavio je vodio evidenciju svih pripadnika 35. brigade, da nije dobio nikakav pisani dokument o postavljenju Čede Jovića na dužnost načelnika sigurnosti, no da je temeljem usmene zapovijedi komandanta brigade sačinjena naredba o postavljenju, koja se nalazi u spisu predmeta, da se ne sjeća je li postojao dokument kojim bi okr. Jović bio postavljen zapovjednikom vojne policije te da je o postupanju prema osobi koja se ne odazove mobilizacijskom pozivu odlučivao komandant brigade ili njegov zamjenik.

Opt. Čedo Jović stavio je **primjedu** na iskaz svjedoka u dijelu u kojemu je svjedok tvrdio da je optuženik bio zapovjednik vojne policije.

Svjedok Željko Čokaš

Izjavio je da je, nakon pretrpljenog fizičkog zlostavljanja u stanici milicije u Dardi, odlučio pobjeći iz Baranje u Osijek, no da je pri tom pokušaju uhićen te da je prevezen u Dalj.

U Dalju je bio zatočen od 3. do 24. listopada 1994. godine. U zgradi u kojoj je bio zatočen, a u kojoj se nalazila vojska, prepoznao je Milana Mrkalja, koji je bio u vojnoj policiji i imao čin poručnika. Mrkalj ga je dva ili tri puta vodio na razgovor kod opt. Čede Jovića. S obzirom da je Jović imao viši vojni čin, svjedok je zaključio da je on ondje nadređeni. Čedo Jović je svjedoku rekao da postoji mogućnost da ga vrata u Beli Manastir ili da ga pošalju u Vukovar, u kojim bi slučajevima „nadrlijao“, ili da pristupi HV-u i bude informator Vojske tzv. RSK. Za to mu je nuđen i novac. Na koncu je ipak pušten. Rečeno mu je da pješice krene prema Osijeku, što je i učinio, te ga je kod Nemetina prihvatila Hrvatska vojska.

Dok je boravio u zatočeništvu, dobivao je batine do te mjere da je gubio svijest.

Prilikom odlazaka na razgovore kod Jovića, osjećao je bol po tijelu od posljedica batinanja, no kako nije udaran po licu nije bilo vidljivih vanjskih znakova batinanja. Jović ga nije tukao niti ga je pitao je li zlostavljan, a svjedok se nije usudio Joviću spomenuti batinanja.

Svjedok Goran Medanić

Izjavio je da je dao iskaz u istražnom postupku te da ostaje pri njemu.

Tada je izjavio da se za okr. Jovića po selu pričalo da je bio glavni u vojnoj policiji. Sa njim nikada nije kontaktirao.

Svjedok je bio pripadnik radnog voda, kojim je zapovjedao Veso Agić. Opisao je događaj iz svibnja 1995. godine, kada je zajedno sa Karolom Kremerenskim i još jednom osobom morao nositi kante sa šljunkom u garaži koja se nalazila uz Šajberovu kuću. Tada su su ga neki vojni policajci htjeli tući, no u tome ih je spriječio Veso Agić. Nije vidio da je netko tukao Karola Kremerenskog.

Svjedok Andrija Pašti

Izjavio je da je dao iskaz u istrazi te da nema što drugo za izjaviti.

Nakon čitanja navedenog iskaza izjavio je da ostaje pri njemu.

Tada je izjavio da je bio na Kundićevom pogrebu i da je vidio da je Kundić na desnoj strani glave imao krvne podljeve. Od Kundićeve je supruge čuo da je Antun Kundić umro u zatvoru u Dalju. Misli da je to bilo u svibnju 1995. godine. Bilo mu je poznato da je Antun Kundić bio u radnom vodu.

Bilo mu je poznato i da je vojna policija bila smještena u Šrajberovoj kući u Dalju, no nije mu poznato tko je njome zapovjedao.

Svjedok Josip Radić

Izjavio je da ne poznaje optuženika i da o njemu ne može ništa izjaviti.

U istrazi je rekao da je tijekom 1995. godine često viđao Miodraga Kikanovića, jer je bio mobiliziran u radni vod i vozio je svojim traktorom drva u zgradu vojne policije. Nije mu poznato tko je bio zapovjednik vojne policije.

Poznato mu je da su pojedine osobe iz radnog voda uhićivani i odvođeni u vojnu policiju u Dalju. Tako su mu poznati i slučajevi Ivana Bodze, Antuna Bartoka, Andrije Bodze, Ivica Horvata i Marija Lazara. Poznato mu je da je Mario Lazar boravio dva dana u zatvoru vojne policije i da je užasno izgledao kada se vratio. Mario Lazar mu je rekao da je ondje morao nositi kamen i da su ga tukli.

Opisao je i odvođenje svoga bratića Antuna Kundića sa željezničke postaje u Dalju. Rekao je da su Stevan Ristić i Veso Agić Antuna Kundića, nakon što se samoinicijativno odvojio od ostalih pripadnika radnog voda, ubacili u kamion i odvezli u Šrajberovu kuću. Čuo je da je iste večeri Antun Kundić umro. Prvu informaciju o Kundićevoj smrti dobio je od Radoslava Popovića, zeta Antuna Kundića, koji je rekao da je njegov punac umro od infarkta.

Svjedok Đuro Astaloš

Izjavio je da se ne sjeća opt. Čede Jovića.

Nakon što je pročitan iskaz koji je dao istražnom sucu 03. listopada 2008. godine izjavio je da ostaje kod njega.

Tada je izjavio da poznaje Novaka Simića i Miodraga Kikanovića. Novak Simić ga je dva puta pritvarao u zatvor vojne policije u Šrajberovoj kući. Prvi puta ga je priveo 1993. godine, a za vrijeme drugog pritvaranja, 1994. godine, kada je bio zadržan 25-26 sati, tjerali su ga da golim rukama čupa koprive, a jedan vojni policajac ga je tada udarao pendrekom po rebrima.

Prisustvovao je 1998. godine razgovoru jednog vojnog policajca, koji je vozio mrtvo tijelo Antuna Kundića u bolnicu, a komu ne zna ime, i Radoslava Popovića, kada je vojni policajac rekao da je Antun Kundić bio odvezen u Dalj u vojnu policiju, da je tamo pretučen i da je umro.

Svjedok Mario Lazar

Izjavio je da ostaje pri iskazu koji je dao istražnom sucu.

Tada je izjavio da zna da je Novak Simić bio u komandi vojne policije i da misli da je bio zapovjednik voda vojne policije. Vidio je kada je Simić ubacio Ivicu Horvata u terensko vozilo i odvezao ga u komandu vojne policije. Poznato mu je da je Ivica Horvat ondje bio pretučen.

Svjedok je i sam bio zlostavljan i udaran 1995. godine, za vrijeme prisilne mobilizacije u radni vod. Naime, dva je dana, po naredbi Đorđa Milovanovića „Đorđile“ i Miodraga Kikanovića, prenosio kantu punu kamena tucanika u dvorištu Šrajberove kuće. Kantu bez ručke morao je nositi sa po dva prsta svake ruke, a vojni policajci su mu rekli da će dobiti batina ukoliko prestano to raditi. „Đorđila“ ga je dva puta udario lopatom po leđima.

Čuo je da je Radovan Krstinić udario Josipa Ledenčana na Mišinom brdu.

Na glavnoj raspravi je rekao i da je jednom bio na ispitivanju kod opt. Jovića. Naime, pozvan je na dosluženje vojnog roka, no s obzirom da je Hrvat bio je nepodoban pa je iz vukovarske kasarne upućen u Šrajberovu kuću u Dalju po novi raspored. Ondje ga je vojni policajac na portirnici sproveo Čedi Joviću. Tijekom razgovora sa Jovićem u kancelariju je ušao Savo Klajić,

koji je nastavio obavljati razgovor sa svjedokom, u vezi sigurnosti tzv. RSK. Optuženik nije prisustvovao razgovoru Klajića i svjedoka. Tijekom tog razgovora svjedok nije bio fizički maltretiran.

Svjedok Imra Moger

Svjedok je iskazivao o maltretiranjima koje je doživio u Dalju tijekom okupacije te o invalidnosti koja je posljedica fizičkog zlostavljanja.

Nakon što je pročitao iskaz kojeg je svjedok dao pred istražnim sucem izjavio je da ostaje pri njemu.

Svjedok Stojan Alapović

Izjavio je da je do 1991. godine bio inspektor u osječkoj policiji, a potom je prešao u Novi Sad. 1995. godine bio je pomoćnik načelnika Nastavnog centra Erdut.

U kritično vrijeme je, kao dežurni oficir, od Dragana Đukića, načelnika SUP-a Vukovar, primio obavijest da je preminula osoba iz radnog voda te je zamoljen da ode u komandu, koja se nalazila u Šrajberovoj kući, vidjeti što se dogodilo. Otišao je do Šrajberove kuće, tražio je komandanta, no on se ondje nije nalazio. Nakon kraćeg vremena sreo je kolegu Borisa Plavšića i objasnio mu što se događa. Zajedno su napisali obavijesti, zatražili su provođenje obdukcije, a obavijesne razgovore planirali su obaviti sljedeći dan.

Slijedeće je jutro išao na obdukciju. Promatrao je obdukciju pokojnika, kojeg je poznao. Obdukciji su prisustvovali i istražna sutkinja Gordana Skeledžija, 3-4 inspektora, predstavnici UNPROFOR-a. Utvrđeno je da je pokojnik umro od infarkta. Sjeća se i da je pokojnik imao modricu na leđima.

Poznato mu je da je protiv Steve Ristića, komu je i „pripisana“ spomenuta modrica na pokojnikovim leđima, od strane civilne policije podnesena krivična prijava zbog nepružanja pomoći, a protiv Milovana Petrovića krivična prijava po zapovjednoj odgovornosti. Poznato mu je i da je tužiteljstvu prijavljen Dane Stoisavljević, „bezbednjak“ u vojnoj policiji, te da je Boško Blagić, tadašnji načelnik civilne policije u Dalju, bio smijenjen.

Struktura vojne policije u Dalju mu nije bila poznata, a opt. Čedu Jovića ne poznaje.

Nakon što je optuženik stavio **primjedbu**, navodeći da je je do 06. studenog 1993. godine načelnik sigurnosti bio Dane Stoisavljević, a da je zatim načelnik sigurnosti bio on (optuženik), svjedok je izjavio da mu nije poznato zašto je prijavljen Stoisavljević, „valjda zato što se tamo zatekao“.

Svjedok Antun Hodan

Izjavio je da je ne poznaje optuženika i da ga nije vidio.

Rekao je da je bio u radnim vodovima 1995. godine, no da nije privođen u zgradu vojne policije jer je „bio tih, miran i poslušan“. U njegovoj kući su ga maltretirali Željko Čizmić i Mirko Puača. Jednom je, u kolovozu 1995. godine, na željezničkoj stanici vođen na lažno strijeljanje.

Antun Kundić mu je bio kum. Bio je na njegovoj sahrani. Sjeća se da je na glavi imao nekakvu rupu. Priča se da je ubijen dok je ispitivan.

Poznato mu je da je Ivan Bodza bio u Šrajberovoj kući i da je ondje bio pretučen, no nije mu poznato tko je Bodzu tukao.

Poznato mu je da su Karol Kremerenski, Josip Ledenčan i Emerik Huđik bili u radnom vodu, no nije mu poznato da li su bili zatvarani u Šrajberovoj kući.
Ivan Horavat mu nije poznat.

Svjedok Zdravko Tomašević

Izjavio je da je 1995. godine radio kao patolog u vukovarskoj bolnici. Nakon što je izvršio uvid u zapisnik o sekciji broj 24/95 od 05. svibnja 1995. godine, je izjavio da je radio obdukciju mrtvoga tijela Antuna Kundića te da ostaje pri svemu što je tom prilikom konstatirao u obdukcijском nalazu.

Naveo je da je u tom nalazu konstatirao da je Antun Kundić zadobio serijski prijelom četvrtog do desetog rebra obostrano, nagnječine pluća obostrano, krvarenje u meke moždane ovojnice, nagnječine i krvne podljeve lica, prsnog koša, obje natkoljenice, desne potkoljenice i desnog kuka, a konstatirao je i bruh u desnoj preponi i kroničnu upalu plućne maramice.

Kao uzrok smrti naveo je traumatski šok. Utvrđeno je da je pokojnik umro nasilnom smrću uslijed traumatskog šoka koji je nastao zbog povreda, koje su predstavljale teške i po život opasne tjelesne povrede.

Svjedok je izjavio i da je u kritično vrijeme bio sudski vještak, da je obdukciju zatražio istražni sudac Teofilović, da se ne sjeća same obdukcije te da su obdukciji vjerovatno prisustvovali njegov pomoćnik, netko od krim. tehničara te istražni sudac.

Rekao je da na zapisniku o sekciji nedostaje njegov potpis, ali da je činjenica da ga je on napisao.

20. ožujka 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Raspravi su prisustvovali Veselinka Kastratović, promatračica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Đuro Ivković i Nenad Marić, predstavnici OSCE-a, obitelj i prijatelji optuženika.

Vještak doc.dr.sc. Mladen Marcikić

Vještak je ostao pri svom nalazu i mišljenju danom tijekom istrage. Rekao je da je pregledao medicinsku dokumentaciju na ime Ivana Horvata i medicinsku dokumentaciju na ime Antuna Bartoka.

Medicinska dokumentacija na ime Ivana Horvata je od 4. svibnja 2007. godine, izdana od Kliničke bolnice iz Osijeka. U dokumentaciji se navode povrede koje je zadobio Ivan Horvat. Radi se o teškim tjelesnim povredama lijeve šake, lijevog palca, desne šake, II do VI desnog rebra i II do VIII lijevog rebra, desne potkoljenice. Povrede su stare preko deset godina i ne može se točno utvrditi vrijeme njihova nastanka. Radi se o teškim tjelesnim povredama. Osim navedene vještak nije imao na uvid druge dokumentacije.

Medicinska dokumentacija na ime Antuna Bartoka je od 29. svibnja 1995. godine, izdana od Bolnice u Vukovaru. U dokumentaciji se navode povrede, nagnječenja i krvni podljevi lica i nosa. Radi se o mehaničkim povredama nastalim udarcima šake ili nekog predmeta. Osim toga navodi se da je osobi izbijen jedan zub, nastao također od udarca šakom ili nekim predmetom. Radi se o lakim tjelesnim povredama.

Svjedok Emerik Huđik

Ne poznaje opt. Čedu Jovića. Ne zna je li optuženika susreo tijekom 1995. godine. Siguran je da s istim nije imao nikakve veze.

Svjedok Josip Obrtljik

Ne poznaje opt. Čedu Jovića. Sa optuženikom nije bio ni u kakvom kontaktu, nikada ga nije vidio.

Svjedok je u vrijeme ratnih djelovanja, u više navrata, bio mobiliziran u radni vod, imao je radnu obvezu. Dobivao je pismene pozive. Radio je na različitim mjestima. U prvo vrijeme, sa ljudima iz njegova radnog voda, radio je na sječi drva za ogrjev, potom je kopao rovove u Sarvašu i Klisi. Dok su radili bili su pod stražom naoružanih i uniformiranih osoba, „vjerojatno rezervista“. Zapovjednici radnog voda bili su Stevo Ristić i Veselin Agić.

Svjedok nije odvođen u Šrajberovu kuću. Poznaje Ivana Bodzu, za koga navodi da je bio odveden u Šrajberovu kuću. Od drugih je čuo da je Ivan Bodza u toj kući dobio batina.

Svjedok se sjeća Antuna Kundića. Antun Kundić je dobio poziv za radni vod. Sjeća se da je Kundić bio nervozan, posvađao se sa Stevom Ristićem. Svjedok je kasnije čuo da je Antun Kundić prevezen u Šrajberovu kuću. Kasnije je čuo da je Antun Kundić umro, no nije mu poznato od čega.

Svjedok je rekao da je bio u radnom vodu sa Emerikom Huđikom, no nije mu poznato je li bio maltretiran. U radnom vodu je bio i sa Ivanom Horvatom, no nisu se družili i o njemu ne zna ništa.

Svjedok Stjepan Vulin

Ne poznaje opt. Čedu Jovića, njegovo ime mu nije poznato niti iz kritičnog vremena.

Svjedok je rekao da je dobivao pismene pozive za radni vod. Poznato mu je da je Antun Kundić bio u radnom vodu. Jedne zgrade Antun Kundić je odbijao ići raditi, želio se vratiti kući, govorio je da ne može raditi fizičke poslove, jer ima bruh. Raspravljao se sa Stevom Ristićem i Veselinom Agićem, koji su ga „ubacili“ u kamion i odvezli u „žutu kuću“ ili u Šrajberovu kuću. Svjedok je kasnije čuo da je Antun Kundić umro na putu za Bolnicu u Vukovaru.

Sjeća se Ivana Horvata. U krivično vrijeme Ivan Horvat je bio „jako buntovan i imao je dug jezik što u ono vrijeme nije bilo popularno jer je uvijek u takvoj situaciji izvlačio deblji kraj, pri tome mislim da je više puta batinan jer su ga vodili ili u Žutu ili u Šrajberovu kuću, a ne znam tko ga je tukao ni tko ga je odvodio ali znam da je dobivao batine. Znam da nisu radili pred nama tukli ga nisu mislim da ga nisu tukli pred nama jer je nas bilo previše nekih 80 tak u radnom vodu“¹.

Rekao je da je Novak Simić bio zapovjednik njegovom radnom vodu 1993. godine. Godine 1995. Novak Simić više nije imao neku značajniju ulogu. Zapovjednici radnog voda 1995. godine bili

¹ Stranica 4, odjeljak 2 zapisnika Županijskog suda u Osijeku, br. Krz-80/08, od 20. ožujka 2009. godine

su Opačić, Petrović, Ristić i Agić. Čuo je da je Miodrag Kikanović „bio gadan da je znao tući i maltretirati, a i u to vrijeme tko god nije bio Srbin onim drugima nije trebalo, ovim ekstremnim, puno razloga da se u takvoj situaciji dobije štanglom, letvom, nije se smjelo svašta ni pričat. Međutim ja sa njim nisam imao nikakvog iskustva“². Za Karola Kremerenskog je čuo da je tijekom rata dobio batina, da su mu slomili rebra. Za Josipa Ledenčanina je čuo da je dobio udarac željeznom šipkom.

Svjedok Josip Varga

Ne poznaje opt. Čedu Jovića, nikada nije čuo za optuženika.

Rekao je da je od 1991. godine do 1997. godine bio mobiliziran u radni vod, dobivao je pismene pozive. Zapovjednici radnog voda bili su Stevo Ristić i Veselin Agić. Nije imao problema zato što je šutio, „a u protivnom bi bilo ode glava bili smo krivi samo zato što smo Mađari“³.

Rekao je da je u njegovom radnom vodu bio Antun Kundić. Jednom zgodom Antun Kundić je krenuo kući. Na njega je vikao Stevo Ristić, međutim Kundić se nije osvrtao. Stevo Ristić je naložio vozaču Bori Vučkoviću da „dotjera kamion do Antuna Kundića što je ovaj i učinio. Ristić je izašao iz kamiona uhvatio Antuna ošamario ga i udario i ubacio u kamion gdje su ga odvezli no znam da je isti dan Antun Kundić preminuo. Mogu reći da Ivana Bodzu poznam i po njegovoj priči on je odvezen u Šrajberovu kuću gdje je bila policija, a to je i pričao na sudskom hodniku da je bio tamo maltretiran, da je dobivao batine. I Karola Kremerenskog sam poznavao i on mi je pričao da je dobivao batine da su ga vodili u Šrajberovu kuću. Mogu reći također mi je poznat Josip Ledenčan i on je pričao da je dobio udarac nekom željeznom šipkom u nogu jer navodno nije bio poslušan. Mogu reći da ne znam je li Emerik Huđik kojeg poznam bio maltretiran ili udaran“⁴.

Svjedok Palko Kremerenski

Ne poznaje opt. Čedu Jovića. Rekao je da ga sada vidi prvi put, nikada ranije nije čuo za njega.

Svjedok je od 1992. godine bio mobiliziran u radnom vodu. Od 1995. godine bili su smješteni na željezničkoj stanici u Dalju, povremeno su ih puštali kući. Fizički nije maltretiran, ništa nije smio reći „a nisam smio reći jer sam bio Mađar“⁵. Morali su raditi ono što im se naloži. Kopali su rovove, ... zapovjednici radnog voda bili su Stevo Ristić i Veselin Agić, a glavni komandir bio je Petrović, koji je umro prije mjesec dana. Tu je bio pukovnik Opačić.

Antun Kundić je bio sa svjedokom u radnom vodu. Spavali su na željezničkoj stanici. Antun Kundić je rekao da mu nedostaju cigarete, krenuo je prema stanici. Zaustavili su ga i istukli, kasnije su ga odvezli, no svjedok ne zna kamo. Drugi dan je čuo da je umro. Svjedok Andrija Bodza i pokojni Josip Pošta kopali su mu raku u Erdutu.

Karol Kremerenski je svjedokov bratić. Nije razgovarao sa Karolom, no zna da je bio zatvoren u Šrajberovoj kući. Svjedoku je poznato da je Ivan Bodza također priveden u Šrajberovu kuću. Po povratku im je pričao da je tamo dobio batine. Emerik Huđik je također bio u radnom vodu. Ivan

² Stranica 4, odjeljak 3 zapisnika Županijskog suda u Osijeku, br. Krz-80/08, od 20. ožujka 2009. godine

³ Stranica 5, odjeljak 1 zapisnika Županijskog suda u Osijeku, br. Krz-80/08, od 20. ožujka 2009. godine

⁴ Stranica 5, odjeljak 1 zapisnika Županijskog suda u Osijeku, br. Krz-80/08, od 20. ožujka 2009. godine

⁵ Stranica 5, odjeljak 10 zapisnika Županijskog suda u Osijeku, br. Krz-80/08, od 20. ožujka 2009. godine

Horvat je svjedokov bratić. Svjedok zna da je i Ivan Horvat bio u Šrajberovoj kući, po njegovoj priči zna da je tamo bio tučen.

Sljedeće ročište za glavnu raspravu zakazano je za dan **30. ožujka 2009. godine u 9.00 sati**.

30. ožujka 2009. godine – nastavak dokaznog postupka, iznošenje obrane

Raspravi su prisustvovali Veselinka Kastratović, promatračica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Mihaela Margetić i Željka Geto, studentice Pravnog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera iz Osijeka, predstavnici OSCE-a, obitelj i prijatelji optuženika.

Svjedok Ivan Horvat

Optuženika ne poznaje, nikada nisu razgovarali. Nije čuo da bi optuženik kome izdavao kakve zapovjedi.

Predočen mu je iskaz koji je dao 24. listopada 2008. godine. Tada je rekao da je Novak Simić bio komandir vojne policije u Dalju. Vojna policija bila je smještena u kući Zlatka Šrajbera, u ulici (tadašnji naziv) Ulica Jelke Popović. Novak Simić je imao pretpostavljenog nadimkom „Čedo“, svjedok misli da se ta osoba zvala Čedomir Jović, kapetan po činu, iz Borova, odakle je svakoga dana putovao na posao u Dalj.

Novak Simić više puta je tukao i zlostavljao svjedoka. Pod izlikom da je nekome psovao četničku majku, 1992. ili 1993. godine su uhitili svjedoka i odveli u vojnu policiju u Šrajberovu kuću. Tu ga je Novak Simić više puta pretukao. U tom zatvoru je bio 6 mjeseci. Nakon toga odveden je u jednu kuću, u zatvor, u Nijemce. Osim Novaka Simića, u vojnoj policiji, najviše ga je tukla osoba nadimkom „Krcó“, iz Bijelog Brda, vojni policajac, mršav, plave kose. Taj se vojni policajac najviše isticao po zlostavljanju i premlaćivanju. Udario ga je nogom obuvenom u vojničku čizmu u lijevu stranu prsa, od čega je, pretpostavlja, zadobio prijelom rebara. Novak Simić ga je također obuvenom nogom u vojničku čizmu udario po nogama. Prilikom toga udaranja svjedok je zadobio prijelom palca lijeve ruke.

Svjedok je u Dalju dobivao udarce po rukama i nogama, po tijelu. U zatvoru u Nijemcima, gdje je bio 6 do 8 mjeseci, također je tučen.

U radni vod ga je mobilizirao Stevan Ristić. Mobiliziran je jer je Hrvat. Poznato mu je da je u Šrajberovoj kući pretučen pripadnik radnog voda Karol Kremerenski, sada pokojni. Misli da je to bilo 1995. godine, kada je stradao i Kundić. Karol Kremenerski je radio u dvorištu komande vojne policije. Jednom su ga odveli u jednu prostoriju i istukli. U toj prostoriji bio je zatvoren i svjedok. Čuo je jauke Karola Kremenerskog. Vidio je da su u tu prostoriju otišli „Krcó“, Kikanović i Zoran iz Erduta. Njih trojica pretukla su Karola Kremenerskog, koji je imao prijelom rebara i druge ozljede, zbog kojih je morao ići po liječničku pomoć.

Svjedok Tomislav Hajduković

Optuženika ne poznaje.

Predočen mu je iskaz iz istrage. Tada je rekao da ne poznaje Novaka Simića, ali da je za njega čuo da je bio u komandi vojne policije u Dalju. Čuo je da je Novak Simić odgovoran za smrt Antuna Kundića. Svjedok je to čuo od Gorana Savića, koji je bio vojni policajac kada je Antun Kundić ubijen. Od Gorana Savića i javnim pogovorom svjedok je čuo da su u zatvoru Novak Simić, Radovan Krstinić i Miodrag Kikanović tukli Antuna Kundića limenim pokopcima, jer im se nije sviđala glazba koju im je Antun Kundić morao odsvirati. Čuo je da su ga tukli metalnom šipkom i lopatom te da je Antun Kundić preminuo u zatvoru od posljedica fizičkog zlostavljanja.

Svjedoku je poznato da su teško zlostavljani i Karol Kremenerski, koji mu je to osobno ispričao, kad je došao u podružnicu svjedokove udruge u Dalju, 2001. ili 2002. godine. Rekao mu je da su ga u radni vod mobilizirali Veso Agić i Stevan Ristić, da su ga gotovo svakodnevno tukli dok je morao raditi u šumi, osobito ako ne bi ispunio normu. Rekao je da su ga znali istući tako da je gubio svijest, a potom bi ga polijevali hladnom vodom.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka ostao je kod dokaznih prijedloga, navedenih u ooptužnici, da se pročitaju materijalni dokazi.

Branitelj optuženika ostao je kod dokaznih prijedloga iznijetih u pismenom obliku te je predložio da Sud po službenoj dužnosti zatraži od PU Osječko-baranjske i PU Vukovarsko-srijemske službenu zabilješku ili zapisnik o ispitivanju osumnjičenika. Pojasnio je da su u svibnju 1995. godine obavljeni obavijesni razgovori sa Novakom Simićem, Miodragom Kikanovićem i Radovanom Krstinićem, kao osumnjičenicima, a u svezi smrti Antuna Kundića. Predložio je da se kao svjedok očevidac događaja stradanja Antuna Kundića pozove i sasluša Goran Savić.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka protivio se dokaznim prijedlozima obrane, osim što je bio suglasan s prijedlogom da se kao svjedok sasluša Goran Savić.

Vijeće je, nakon vijećanja i glasanja, odbilo sve dokazne prijedloge obrane.

Vijeće je izvršilo uvid u materijalne dokaze.

Pročitano je spis Županijskog suda u Osijeku br. Krz-42/07, prvostupanjska presuda od 21. travnja 2008. godine, presuda Vrhovnog suda RH br. I-Kž-791/08 od 3. prosinca 2008. godine.

Branitelj optuženika stavio je primjedbu na dio dokaznog postupka koji se odnosi na čitanje spisa Krz-42/07. Istaknuo je da njegov branjenik, a niti on, u tom postupku nisu sudjelovali niti su mogli ispitivati svjedoke. Predložio je da se kao svjedok pozove i ispita Miodrag Kikanović, na okolnost smrti Antuna Kundića i na okolnost linije zapovijedanja u vojnoj policiji te na okolnost jesu li 1995. godine procesuirani, po kojoj osnovi i na čiji prijedlog.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka protivio se dokaznim prijedlozima obrane, jer smatra da je činjenično stanje dovoljno utvrđeno.

Vijeće je rješenjem odbilo dokazne prijedloge obrane, jer se predloženim dokazom ne bi utvrdile nove relevantne činjenice za ovaj kazneni postupak.

Obrana opt. Čede Jovića

Ostao je kod svog iskaza danog u istrazi. Tada je rekao da je od 16. studenoga 1993. godine bio raspoređen u 40. kadrovski centar Vojske Jugoslavije, koji ga je uputio u XI korpus vojske tzv. Republike Srpske Krajine, a XI korpus ga je rasporedio u 35. Slavonsku brigadu u Dalju, na dužnost pomoćnika komandanta brigade za sigurnost (ili kraće načelnik sigurnosti). Na tom se mjestu zadržao do 6. rujna 1995. godine, kada je vraćen u Beograd. U Dalj je došao u činu poručnika. U Dalju je, 1994. godine, unaprijeđen u čin kapetana. Kao pomoćnik komandanta brigade za „bezbednost“ imao je slijedeće zadatke: kontraobavještajni rad, pomoć komandantu za procjenjivanje snaga neprijatelja, stručno specijalističko rukovođenje vojnom policijom, što podrazumijeva dostavljanje komandiru odjeljenja vojne policije u Dalju novih dokumenata koji su stizali (npr. potraga po službenoj dužnosti za nekom osobom), te da vodi brigu o punktovima koje je njihovo odjeljenje držalo i koje je određivao komandant. Na tim punktovima je vodio brigu „samo u pogledu šverca cigareta, oružja i bijelog roblja“⁶.

U Dalju je postojalo Odjeljenje vojne policije. U ulici Jelke Popović nalazila se tzv. „Šrajberova kuća“ u kojoj se nalazila „Komanda 35. slavonske brigade“, a u toj zgradi nalazilo se i Odjeljenje Vojne policije. Vojna policija se također nalazila u Šrajberovoj kući. Kada je došao u Dalj zapovjednik vojne policije bio je vodnik I klase Savić, nadimkom „Zemo“. Nakon što je 1994. godine Savić otišao, zapovjednik je, odlukom komandanta brigade, postao Novak Simić. U vojnoj policiji radili su Miodrag Kikanović i Radovan Krstinić. Godine 1995. komandant „35. slavonske brigade“ bio je potpukovnik Stojan Pralica. Nakon njega komandant je bio Nikola Petrović iz Garnizona u Leskovcu.

Odjeljenje vojne policije, smješteno u „Šrajberovoj kući“, imalo je 10 – 13 ljudi, radili su po ugovoru. Osim redovnog sastava u Odjeljenju vojne policije bili su i pripadnici rezervnog sastava. Rezervni sastav pozivan je u vrijeme „Bljeska“ i „Oluje“.

U svibnju 1995. godine, poslije „Bljeska“, od strane vojnih policajaca, no ne sjeća se od koga konkretno, čuo je da su pretukli nekog čovjeka koji ih je vrijeđao na način da im je rekao da će oni proći kao što su prošli ljudi iz Zapadne Slavonije poslije „Bljeska“. To su mu mogli reći Miodrag Kikanović, Novak Simić, Radovan Krstinić, a misli i Zoran Vučićević, no, nije siguran da li su baš ova četvorica to rekli ili netko pojedinačno od njih. Kada je pitao što su mu učinili, rekli su da su ga tukli rukama i nogama, šutirali, da je čovjek nakon toga umro. Ime tučenog čovjeka saznao je od jednog mladića i to nakon što je taj čovjek umro. Saznao je da se radilo o Antunu Kundiću.

I prije događaja vezanog za Antuna Kundića bilo je sličnih stvari, ali bez smrtnih posljedica. Događalo se da se „ljudi napiju pa da maltretiraju pripadnike „radnog voda“, a u koji su ulazili ljudi nesrpske nacionalnosti“⁷. Zna da je maltretiran Ivan Bodza. Sjeća se jedne žene koja je silovana, iz Dalj planine. Silovao ju je pripadnik „35. slavonske brigade“. Optuženik je otišao do te žene u Dalj planinu, razgovarao je sa njom, saznao je da je silovana pred četverogodišnjom kćerkom. Optuženik je obradio kompletan slučaj, podnio je kaznenu prijavu koju je prosljedio načelniku sigurnosti u XI Korpusu. Nije imao ovlast da uz kaznenu prijavu privede počinitelja, to je radio nadležni organ u Korpusu.

⁶ Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. K-DO-52/08, od 4. studenoga 2008. godine, str. 4. odjeljak 4, redak 11

⁷ Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. K-DO-52/08, od 4. studenoga 2008. godine, str. 5. odjeljak 4, redak 2. i 3

Slučaj Antuna Kundića obrađivan je u Odjeljenju sigurnosti XI Korpusa, misli da je sastavljena kaznena prijava. Optuženik ne zna je li prijava podnijeta. Osobe koje su počinile djelo prema Antunu Kundiću i dalje su se nalazile u Odjeljenju vojne policije, nisu suspendirani. Posao u svezi toga trebao je odraditi komandant brigade.

Optuženik je rekao da „sve što je on činio vezano za vojnu policiju bila je njegova pomoć vojnoj policiji na način da im je donosio uputstva o radu vojne policije iz Beograda, jer da on nije školovan da bi mogao takva uputstva sam davati budući da je bio školovani vezista – „bezbednjak“.

Optuženik je poricao počinjenje djela. Po njegovim saznanjima Miodrag Kikanović, Radovan Krstinić i Novak Simić bili su u policiji u svezi smrti Antuna Kundića. Pored njih pozvani su bili Ristić i Petrović. Kad je čuo što se dogodilo vidio je da je Antun Kundić bez svijesti, stoga je pozvao hitnu pomoć, telefonom je izvijestio komandanta „35. slavonske brigade“, sačinio je pismeno izvješće „Odseku za bezbednost u XI Korpusu“.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka zatražio je vrijeme za izmjenu optužnice.

Novo ročište za glavnu raspravu zakazano je za dan **6. travnja 2009. godine u 12.00 sati**.

06. travnja 2009. godine

Raspravi su prisustvovali Mladen Stojanović, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Željka Geto i Mihaela Margetić, studentice Pravnog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, promatrači OEES-a, obitelj i prijatelji optuženog.

Predsjednik Vijeća je, budući da zamjenik Županijskog državnog odvjetnika ranije, u pisanoj formi, dostavio Sudu izmijenjenu (korigiranu) optužnicu, koja je dostavljena i obrani, upitao opt. Jovića smatra li se krivim za djelo za koje ga se tereti.

Optuženik je izjavio da se **ne smatra krivim**.

Obrana opt. Čede Jovića

Pozvan da iznese obranu, optuženik je izjavio da nikada nije zapovijedao ikojom postrojbom vojne policije.

Rekao je da nije znao za postupanja vojnih policajaca niti za njihove svakodnevne dužnosti.

O podacima koje je saznao u obavljanju svoje dužnosti, obavještavao je nadležni organ bezbjednosti 11. korpusa i zapovjednika brigade. Tako je izvijestio i o slučaju Antuna Kundića.

Rekao je da nije imao zapovjedne ovlasti, da nije mogao ikoga kažnjavati te da je obavljao poslove koji su bili isključivo vezani za sigurnost.

Dokazni prijedlozi

Branitelj opt. Čede Jovića je predložio da se u daljnjem tijeku dokaznog postupka, s obzirom da se izmjenom optužnice optuženik tereti da je djelo počinio u svojstvu zapovjednika postrojbe vojne policije, kao svjedok ispita Imra Agotić, radi tumačenja „Pravila službe organa bezbednosti u oružanim snagama SFRJ“ i „Pravila službe vojne policije oružanih snaga SFRJ“, koji poznaje strukturu tih službi, a kao vještak saslušan je i u predmetu okr. Ernesta Rađena, koji se na Županijskom sudu u Zadru vodio pod brojem Kio 48/08, koji je, nakon spomenutog vještačenja, obustavljen uslijed odustanka tužitelja od kaznenog progona.

Branitelj optuženog je naglasio da bi obrana bila suglasna i sa ispitivanjem bilo koga od instruktora vojno-obavještajnih službi Republike Hrvatske.

Nadalje je predložio da putem međunarodne pomoći iz Srbije pribavi podatak o formacijskom sastavu 35. slavonske brigade te da se pribavi izvještaj o stradavanju Antuna Kundića, koji je, prema tvrdnjama njegovog branjenika, poslan 03. svibnja 1995. godine pod urudženim brojem 167/90.

Zastupnik optužbe suglasio se sa pozivanjem i saslušanjem Imre Agotića, dok se ostalim dokazima usprotivio, smatrajući da se pribavljanjem predloženih dokaza ne bi utvrdile nove relevantne činjenice.

Rješenja Vijeća

Vijeće je odbilo dokazne prijedloge obrane, smatrajući ih nevažnim.

Izvršen je **uvid** u kaznenu i prekršajnu evidenciju za optuženika.

Dokazni postupak je završen.

Radi pripreme završnih govora glavna je rasprava prekinuta, a bit će nastavljena dana **08. travnja 2009. godine u 09,00 sati**.

08. travnja 2009. godine – završni govori, objava presude
--

Raspravi su prisustvovali Mladen Stojanović, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Željka Geto i Mihaela Margetić, studentice Pravnog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, promatrači OEES-a, obitelj i prijatelji optuženog.

Završni govori

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika iz Osijeka je rekao da iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da je optuženik počinio kazneno djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret.

Istaknuo je da nije sporno da su u Dalju premlačivani pripadnici radnog voda, mahom Hrvati i Mađari, za što su pravomoćno osuđeni Novak Simić, zapovjednik voda vojne policije, i Miodrag Kikanović i Radovan Krstinić, pripadnici vojne policije.

Sporno je u postupku bilo jesu li oštećenici u ovome postupku, koji su bili pripadnici radnog voda, bile civilne ili vojne osobe, ali da je u postupku utvrđeno da se radilo o civilima.

Naime, istaknuo je da tumačenjem čl. 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine proizlazi da navedene osobe (pripadnici radnog voda) nisu izravno sudjelovale u neprijateljstvima te da mobilizacijom u radni vod nisu izgubili status civilnih osoba.

Istaknuo je da u prilog tome ide i odluka VSRH, u predmetu sada pravomoćno osuđenih Novaka Simića, Miodraga Kikanovića i Radovana Krstinića.

Naveo je da je drugo sporno pitanje u postupku bilo je li opt. Čedo Jović bio zapovjednik vojne policije u 35. brigadi Vojske tzv. RSK. Optuženik je u svojoj obrani poricao je da je bio zapovjednik vojne policije te je isticao da je bio samo nadležan za bezbjednost u 35. brigadi.

Zastupnik optužbe je naveo da su, međutim, saslušani brojni svjedoci. Jedni su svjedočili o samim događajima koji su navedeni u optužnici, dok su drugi govorili o ulozi optuženog Jovića. Drugonavedeni svjedoci su bili mahom pripadnici vojne policije Vojske tzv. RSK, a većina ih je govorila da je optuženik bio zapovjednik vojne policije u 35. brigadi, često navodeći da je bio „glavni za VP“.

Istaknuo je da je Novak Simić bio zapovjednik voda „aktivne“ VP i podređen optuženiku, koji je bio zapovjednik i „aktivne“ i „rezervne“ VP.

Smatra da su iskazi tih svjedoka vjerodostojni te da na takav zaključak upućuju i dokumenti koji su u kritično vrijeme primjenjivani u 35. brigadi.

Naveo je da iz čl. 23. „Pravila službe organa bezbednosti u oružanim snagama SFRJ“ jasno proizlazi da je zapovjednik bezbjednosti odgovoran i za stanje u vojnoj policiji te da je istovremeno i zapovjednik vojne policije.

Nadalje je naveo da je značajan i iskaz svjedoka oštećenika Ivana Bodze, koji je izjavio da su ga ispitivali i tukli pripadnici vojne policije (među njima i Kikanović i Krstinić), a da je nakon toga odvođen na ispitivanje kod optuženika, kojom su mu prilikom postavljana ista pitanja koja su mu postavljali i pripadnici vojne policije koji su ga i tukli.

Iz toga proizlazi zaključak da je optuženik bio upoznat sa radom vojne policije, da je bio nadređen Kikanoviću, Krstiniću i ostalim vojnim policajcima koji su ispitivali i pritom tukli ošt. Ivana Bodzu.

Naveo je da je opt. Jović znao da se vrše zlostavljanja, jer to proizlazi iz dijela njegovog iskaza u kojemu je rekao da je „i prije događaja sa Antunom Kundićem bilo sličnih događaja, ali ne sa slučajem smrti“.

Rekao je da je opt. Jović bio svjestan svoje uloge, ali i garantne funkcije, te da nije, iako je znao da se zločini događaju i da se pripadnici radnog voda premlačuju, poduzeo išta da se počinitelji kazne, čime je i prihvatio navedena zlostavljanja.

Naveo je da je opt. Jović kao zapovjednik neposrednim počiniteljima bio dužan vršiti nad njima nadzor i kontrolirati ih, a s obzirom da to nije učinio, počinio je kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva kako mu se to stavlja na teret optužnicom.

Predložio je da se optuženik proglašuje krivim i osudi po zakonu te da se prema njemu primjeni sigurnosna mjera protjerivanja stranca iz RH.

Branitelj opt. Čede Jovića je rekao da se njegovog branjenika tereti da bi kao zapovjednik vojne policije propustio kazniti podređene, zapovjednika voda vojne policije i pripadnike voda. Naveo je da je to proturječno, jer se uoče ne navodi kojom bi postrojbom vojne policije zapovjedao njegov branjenik, da je prema optužnici zapovjednik neimenovane postrojbe vojne policije.

Istaknuo je da je dokazano da je vod bio jedina postrojba vojne policije, da je nedvojbeno da je njime zapovjedao Novak Simić te da je nemoguće da je zapovjednik bio i opt. Jović.

Rekao je da njegov branjenik nikada nije obnašao dužnost zapovjednika vojne policije, da je bio isključivo načelnik bezbjednosti u brigadi.

Naveo je da se u optužnici tvrdi da su svi oštećenici bili pripadnici radnog voda, a da se potom tvrdi da je nečovječno postupano prema civilima.

Smatra da je nesporno da su svi oštećenici bili mobilizirani, o čemu je Ivan Bodza Sudu predočio pozive vojnih vlasti, da su svi bili mobilizirani u sastav brigade, da su bili vojni obveznici pod vojnom obvezom. Time je upitan i status oštećenih kao civila, čime bi protupravno postupanje prema njima imalo eventualno obilježja nekog drugog kaznenog djela, a ne kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Istaknuo je da se optužba oslanja na iskaze svjedoka laika, koji su o ulozi njegovog branjenika zaključili temeljem njegovog izgleda ili su od nekoga to čuli, no da čak i ti svjedoci navode da je zapovjednik voda bio Novak Simić.

Rekao je da su dokazni prijedlozi, kojim bi se utvrdilo svojstvo i uloga njegovog branjenika, odbijeni.

Smatra da je pravilom 23. „Pravila službe“ propisano da osoba zadužena za bezbjednost vojnom policijom rukovodi samo u stručnom dijelu te da može davati prijedloge, no da vojnom policijom zapovjeda zapovjednik brigade. Smatra da su u konkretnom slučaju u vertikalnom zapovjednom lancu odgovorni zapovjednik voda vojne policije (Novak Simić) te zapovjednik brigade (Pralica), ali ne i njegov branjenik.

Naglašava da oficir zadužen za bezbjednost nema zapovjednu ulogu i zapovjednu odgovornost, jer nema niti postrojbom kojom zapovjeda.

Osvrćući se na radnje iz činjeničnog opisa optužnice, naveo je da niti jedan oštećenik ne tereti optuženika, da ga dio njih niti ne poznaje, a da oštećenici koji ga spominju govore da se optuženik ponašao vojnički i profesionalno.

Naveo je da iz obrane njegovog branjenika proizlazi da je optuženik u pogledu smrti Antuna Kundića, u okviru svojih ovlasti kao organa bezbjednosti, poduzeo što je bio dužan, tj. da je izvijestio zapovjednika brigade i sebi nadređen organ bezbjednosti, no da je i dokazni prijedlog pribavljanja konkretnog izvještaja iz Republike Srbije putem međunarodne pravne pomoći Vijeće odbilo.

Smatra nesporno utvrđenim da su oštećenici bili pripadnici radnog voda kojim su zapovjedali Agić i Ristić, kojima je nadređen bio Milovan Petrović, te da je optuženik bio načelnik za bezbjednost u 35. brigadi, koja se nalazila na području Dalja.

No smatra spornim je li optuženik bio zapovjednik vojne policije, što optužba zaključuje iz iskaza svjedoka laika. Smatra da se navedena činjenica treba utvrđivati materijalnim dokazima ili ispitivanjem osobe koja raspolaže vojnim znanjima.

Navodi da su petorica svjedoka, koji su bili pripadnici vojne policije u inkriminirano vrijeme, a koji su teretili optuženika, danas policijski službenici RH, da su prvenstveno u strahu da ne budu izloženi kaznenom progonu, a da tek potom razmišljaju o sadržaju i istinitosti svojih iskaza pred sudom. Navedeni svjedoci nisu davali konkretne odgovore odakle im saznanje da je optuženik bio zapovjednik vojne policije u Dalju.

Naveo je da jedan svjedok navodi da je po prijemu u vojnu policiju razgovarao sa optuženikom te da je iz toga zaključio da je optuženik zapovjednik vojne policije. No, naveo je branitelj, razgovori osobe zadužene za bezbjednost sa novopridošlim pripadnicima postrojbi uobičajeni su u vojskama.

Navodi da čak i svjedoci Šteković i Klaić, koji bi trebali znati svojstvo i ulogu optuženika, u to nisu sigurni, odnosno da svjedok Šteković, koji je imao na uvid dokumentaciju brigade, nije vidio dokument o postavljenju optuženika zapovjednikom vojne policije.

Svjedok Klaić, naveo je branitelj, nije znao objasniti kako bi optuženik bio i zapovjednik vojne policije.

Smatra da ti svjedoci štite sebe, da se plaše kaznenog progona.

Smatra da svjedok Milovan Petrović, jedini aktivni oficir među svjedocima i jedini s vojnom naobrazbom, iskreno svjedoči i tvrdi da je optuženik načelnik bezbjednosti, a Novak Simić zapovjednik vojne policije, dok je on (svjedok Petrović) bio pomoćnik zapovjednika za pozadinu. Smatra da je svjedok Petrović iskreno svjedočio, jer je rekao da je bio nadređen Ristiću, koji je odveo Kundića sa željezničke postaje u Dalju, da je svjedok Petrović svojim iskazom i sebe mogao ugroziti te da to Sud treba cijiniti.

Branitelj optuženog je naveo da je bio hrvatski branitelj, da je njegov branjenik u kritično vrijeme bio njegov neprijatelj, ali da smatra kako bi bilo tragično da nevin čovjek odgovara za počinjen ratni zločin.

Smatra da nema osnove da se njegovog branjenika proglasi krivim te predlaže Sudu da donese oslobađajuću presudu.

Branitelj je završni govor predao Sudu u pisanom obliku.

Optuženi Čedo Jović se pridružio završnom govoru svoga branitelja, istaknuo je da je častan čovjek i profesionalni vojnik, da mu čast nalaže da preuzme odgovornost koju po dužnosti nosi te da bi priznao djelo da je stvarno imao ulogu i ovlasti kakva je navedena u optužnici. Rekao je da je njegova supruga Slovačkinja te da su mu djeca rođena u „mješanom braku“

Istaknuo je da nikada ne bi dopustio nečovječno postupanje prema civilima.

Objava presude

Opt. Čedo Jović **proglašen je krivim** za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, kako mu je to stavljeno na teret optužnicom, te mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od **5 godina**.

Prema njemu je primjenjena sigurnosna mjera protjerivanja stranca iz zemlje u trajanju od 5 godina.

Osloboden je plaćanja troškova kaznenog postupka.

Pritvor prema njemu je produljen.